

Maima satt 16 år i ett hemligt marockanskt fängelse

– Det värsta var att se mina föräldrar torteras ihjäl inför mina ögon, säger Maima och tittar mig rakt in i ögonen. Hela familjen straffades för att bröderna var aktiva i Polisario.

Hon sitter i en lägenhet på Teneriffa. Det är december månad och lite rätt i luften. Bredvid henne på madrassen i det västsahariskt inredda rummet sitter den 14-åriga dottern och hjälper till att tolka och förklara. Hon har hört sin mamma berätta sin historia många gånger.

Maima Salek och hennes syster Fatma var 14 år och 16 år gamla i februari 1976. De var västsaharier och bodde på en gård tillsammans med sina föräldrar Betul Sidi och Salek Abdesamed i Tarfaya i södra Marocko. Pappan hade ett jordbruk, grönsaksodlingar och djur. Föräldrarna hade högt anseende i trakten bland västsaharier. Hela familjen med 8 barn var sympatisörer till Polisario. Tre av bröderna fanns nu i flyktinglägren i Algeriet och var aktivister i Polisario Front. Den marockanska ockupationen var inne på sin tredje månad. Marockansk polis hade flera gånger kommit till familjens gård och hotat familjen. Syftet var att förmå bröderna att återvända från flyktinglägren.

Så en dag i februari tog marockanska poliser pappan och förde bort honom.

Efter ytterligare 14 dagar hämtades mamman och de två systrarna.

De fördes till en polisstation i Agadir där pappan också fanns.

– De slog oss och frågade ut oss: "Var är din söner? Var är dina bröder? Varför tror ni inte på oss marockaner? Varför gav sig sönerna iväg?" berättar Maima.

– Vi hade förbundna ögon och händerna var bakbundna. Tortyren var både fysisk och psykisk.

– Mig satte de en hel månad isolerad i en källare helt ensam. Jag fick bara lite bröd att äta. Jag var rädd och grät. Vad var detta?

– Sedan fördes vi till Agdz. I Agadir hade vi varit nästan ensamma. Bara tre män till var gripna. Men när vi kom till Agdz var det fullt av västsaharier. Alla satt

som packade sillar. Jag var yngst av alla.

– Tortyren fortsatte här. Varje dag dog någon. Vi fick ingen mat, inga kläder och vi sov direkt på golvet. Det fanns inget elektriskt ljus och det var mycket kallt.

– 28 personer dog där i Agdz. Efter drygt ett år, den tjugosjätte juni 1977 dog mamma. Hon var 55 år. Vi var hos min mamma när hon dog för vi var i samma cell. Pappa fick komma in några minuter med vakter.

– Man fick inte knacka på celldörren för att påkalla vakternas uppmärksamhet, förrän en person verkligen var död. Om man knackade på dörren för tidigt blev man torterad. I fem år satt vi i Agdz.

– 1980 fördes vi till ett nytt fängelse i de marockanska Atlasbergen i Khalat M'Ghou-

na. Det låg mera otillgängligt till. Där började tortyren igen. Den fortsatte hela tiden för olika personer ända tills vi släpptes 1991. Många dog i Khalat M'Ghouna.

– Pappa dog 1983. Alla som dog avled av tortyren. Vi vet inte vad de har gjort med alla döda.

– Vi åt hundmat full av insekter. Det var mycket kallt. Marockanerna kunde ibland inte öppna dörren för att det var så nedisat. Begagnade kläder fick vi bara de sista åren. Vi var mellan sju och nio kvinnor i en cell.

– Vi tappade aldrig hoppet, inte en enda dag. Vi trodde på gud, trodde att vi skulle befrias. Varje dag undersökte vakterna cellen och letade igenom den. Men vi tog små cementbitar från väggen och

Maima flydde i en liten båt till Kanarieöarna 1999. Bild: Lena Thunberg

använde som kriter. På så sätt lärde vi alfabeterna att skriva och läsa. När de lämnade fångelset var de läskunniga. Vi hade en skola i hemlighet och jag var yngst!

– 1991 frigavs vi. Dessförinnan hade kungen tagit en grupp västahariska fångar till Rabat, där de skulle vara med i ett tv-program. Det var meningen att de skulle säga: "Vi är marockaner. Sahara tillhör Marocko". Men de vägrade. Då förstod de marockanska myndigheterna att alla fångarna skulle göra detsamma. Därför frigavs alla.

– Vi togs till ett hotell i Quarzazate i fyra dagar. Vi fick mat och vi fick tvätta oss men vi fick inga kläder och inget besök av någon läkare. Efter de fyra dagarna tog de oss i bussar hela vägen till stora torget i El Aaiún i Västahara. Ingen människa visste att vi skulle komma.

– Men den nya tiden var också som ett fångelse. Gatorna var fulla med marockansk militär och polis. Vi bodde hos släktingar men fick inte resa någonstans. Om vi gick ut, var vi hela tiden övervakade och förföljda. Polisen kom ständigt hem till

oss. Situationen var mycket svår. Därför började vi tänka på att fly.

– 1999 flydde min syster och jag i en "patera", en liten båt tillsammans med 13 andra personer. 36 långa timmar var vi ute på havet. Båten var så liten och ingen av oss kunde simma. När vi kom in på spanskt territorium tog spanska Guardia Civil oss.

– Min syster och jag berättade vår historia och begärde politisk asyl. Vi hade kommit till den kanariska ön Fuerteventura. Det var bara min syster och jag som fick politisk asyl av alla 15 personerna.

– De första tre åren fick vi 300 euro i månaden av spanska staten. Sedan 2004 får vi inget.

Systern Fatma arbetar som städerska. Hon har varit gift men är nu skild. Hon har inga barn. Maimas man jobbar inte nu men har arbetat tidigare. De har två barn.

– Om man bor i ett paradiset men ens land inte är fritt, så är det som att inte leva, säger Maima allvarligt.

– Det är omöjligt att förklara alla dessa 16 år i fångelse. Det går inte. Man kan bara

berätta ett fragment av allt, en liten, liten bit.

– Västahara kommer att bli fritt, säger Maima tvärsäkert.

– Informera alla i hela världen att journalister ska åka till det ockuperade Västahara och se själva hur det är där.

– Världen tror inte, att Marocko har gjort allt detta och fortsätter att göra det. Världen tror att Mohamed VI är bättre än sin far, men det är han inte. Han är värre. Hassan II stack nämligen aldrig ned västaharier med kniv på gatan. Polisen gick inte heller in i västahariers hus och förstörde dem. Polisen våldtog inte heller kvinnor, men det sker nu.

Maima återkommer flera gånger till att världens och Europas syn på Marocko är helt felaktig.

När jag reser mig för att gå, säger Maima åter:

– Jag har bara berättat ett litet fragment för dig. Det går inte att berätta och förklara allt som jag har varit med om.